

Sarpsborg kommune
Gatedalen miljøanlegg

Postboks 237
1702 SARPSBORG

Miljøvernavdelingen

Deres ref.:

Vår ref.: 2009/2726 461.3 ILN

Vår dato: 12.05.2017

Revisjonsrapport etter flerdagstilsyn hos Gatedalen miljøanlegg

Kontrollnummer: 2017.002.R.FMOS

Kontaktpersoner ved inspeksjonen:

Fra virksomheten:
Svein-Erik Svendsen

Fra Fylkesmannen:
Ildikó Nordensvan

Andre deltagere fra Fylkesmannen:
Karoline Sivertsen
Håvard Hornnæs

Resultater fra revisjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra revisjonen som ble presentert hos Gatedalen miljøanlegg under sluttmøtet den 28. april 2017. Revisjonen ble gjennomført i tidsrommet 25. - 28. april 2017. Rapporten er å anse som endelig.

Fylkesmannen avdekket 6 avvik og ga ingen anmerkning under revisjonen.

Avvik:

- Gatedalen miljøanlegg har mangelfull mottakskontroll av avfall som blir deponert.
- Gatedalen miljøanlegg mangler oppfyllingsplan og oversikt over deponiets utvikling.
- Gatedalen har deponert avfall i strid med avfallsforskriften og tillatelsen.
- Gatedalen miljøanlegg har mangelfull internkontroll innen ytre miljø.
- Virksomhetens miljørisikovurdering har mangler.
- Deponiet overholder ikke kravene som gjelder sigevannshåndtering og overvåking.

Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 4 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter revisjonen er nærmere beskrevet på side 3.

12.5.2017
dato

Ildikó Nordensvan
seniorrådgiver Fylkesmannen i Østfold

Karoline Sivertsen
overingeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: SARPSBORG KOMMUNE RENOVASJONSVESENET	
Organisasjonsnr.: 974560666	Eies av: 974637146
Bransjenr. (NACE-kode): 38.110 - Innsamling av ikke-farlig avfall	

Kontrollert enhet

Navn: Gatedalen miljøanlegg	Anleggsnr.: 0105.0095.02
Kommune: Sarpsborg	
Anleggsaktivitet: Deponering	Risikoklasse: 2
Tillatelse gitt: 30.9.2009	Sist endret:

2. Bakgrunn for revisjonen

Formålet med revisjonen er å vurdere om det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet fungerer tilfredsstillende. Fylkesmannen har blant annet undersøkt om:

- virksomheten har tilfredsstillende styring med aktiviteter og utstyr som har betydning for ytre miljø
- virksomhetens system for internkontroll er hensiktsmessig og dekkende
- aktiviteter utføres slik som beskrevet og uttalt
- virksomheten driver sin virksomhet innenfor egne rammer og de rammene som myndighetene har satt

Revisjonen ble gjennomført ved å:

- granske dokumenter
- intervju sentralt plasserte personer i organisasjonen
- verifisere (ved stikkprøvekontroll) at rutiner, prosedyrer og instruksjoner blir fulgt opp i praksis

Revisjonens tema

- Drift og utforming av anlegget
- Håndtering av mottatt avfall
- Deponering av avfall
- Håndtering av sivevann
- Internkontroll
- Egenkontrollrapportering

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under revisjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynstatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under revisjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under revisjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter revisjonen

Gatedalen miljøanlegg plikter snarest å rette opp de avvik som er beskrevet i denne rapporten. For at Fylkesmannen skal kunne avslutte saken, må Gatedalen miljøanlegg innen 22. september 2017 sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvik er rettet.

Vi ser alvorlig på det totale omfanget av avvikene som ble avdekket i denne revisjonen.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (fmospostmottak@fylkesmannen.no) til Fylkesmannen i Østfold.

4. Gebyr for revisjonen

Gatedalen miljøanlegg er ved denne revisjonen plassert i gebyrsats 3, jf. varselbrev fra Fylkesmannen datert 8.2.2017. Dette betyr at dere skal betale kr. 101 700,- i gebyr for revisjonen. Faktura ettersendes fra Miljødirektoratet. Vedtaket om gebyr er hjemlet i forurensningsforskriftens § 39-8 om gebyr for systemrevisjon (flerdagstilsyn).

Gebyrets størrelse kan eventuelt klages inn til Miljødirektoratet (jf. forvaltningsloven § 28). Klagefristen er tre uker fra denne rapport er mottatt. Klagen bør være skriftlig, begrunnet, og skal sendes via Fylkesmannen. Fylkesmannen viser forøvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 om innkreving av gebyr til statskassen.

5. Offentlighet i forvaltningen

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via Fylkesmannens postjournal (jf. offentleglova).

6. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

- Avvik 1**   **Gatedalen miljøanlegg har mangelfull mottakskontroll av avfall som blir deponert.**
- Avvik fra:**   Tillatelse av 30.3.2009 pkt. 3.4
Forskrift 1. juni 2004 nr. 930 om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften), Kapittel 9. Deponering av avfall § 9-11 og 9-12, jf. vedlegg II
Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5 andre ledd pkt. 7

Kommentarer:

I deponiets tillatelse er det stilt krav om mottakskontroll av avfall som blir deponert. Det skal foreligge basiskarakterisering av avfallet dvs. dokumentasjon på avfallets egenskaper, opprinnelse og sammensetning mm. før deponering. Formålet med basiskarakteriseringen/verifikasjonen og mottakskontrollen er at sammensetning, utlekkingspotensial, miljøvirkninger og øvrige egenskaper som har betydning for deponiet på kort og lang sikt skal være kjent i størst mulig grad før deponering. Mottakskontrollen skal bestå i visuell besiktigelse av hvert lass samt stikkprøver av enkelte leveranser. Avfall skal registreres, loggføres og veies før deponering.

Gatedalen har et skjema for basiskarakterisering og prosedyre for mottakskontroll og stikkprøvekontroll. Prosedyrene/rutinene for mottakskontroll er imidlertid ikke oppdatert og samsvarer ikke med praksis ved anlegget.

Gatedalen kunne ikke legge frem dokumentasjon på følgende:

- veiing og registrering av restavfall fra sorteringen som går til deponi.
- basiskarakterisering og verifikasjon av avfall (både egenprodusert avfall fra sorteringsanlegget og mottatt avfall fra andre aktører).
- journalføring av stikkprøver for 2016 og 2017.

Det er i hovedsak restavfall fra sorteringen som blir deponert. Det ble opplyst ved revisjonen at avfall fra sorteringen er betraktet som jevnlig produsert avfall. Vi gjør oppmerksom på at restavfall fra avfallsanlegg ikke ansees for å være jevnlig produsert avfall, dette fordi avfallets sammensetning kan variere mye ettersom det tas imot fra mange forskjellige aktører og dermed er verifikasjon ikke tilstrekkelig for å beskrive avfallets egenskaper. Basiskarakterisering skal normalt gjennomføres for hvert lass av restavfallet. Alternativt må det dokumenteres at avfallet har en liten variasjon, og i så fall må det følges opp med hyppige verifikasjoner.

Avvik 2   Gatedalen miljøanlegg mangler oppfylingsplan og oversikt over deponiets utvikling

Avvik fra: Tillatelse av 30.3.2009 pkt. 3.8. og 3.11.1

Kommentarer:

I henhold til tillatelsen skal oppfyllingen av deponiet gjennomføres etter en særskilt oppfylingsplan for hele deponiets driftstid fram til avslutningen. Gatedalen miljøanlegg kunne ikke fremvise en slik plan ved revisjonen, det ble heller ikke fremvist oversikt over deponiets utvikling I den sammenheng viser vi til tillatelsens punkt 3.11.1 hvor det fremkommer at virksomheten årlig skal lage en oversikt over deponiets utvikling som viser det areal som avfallet opptar, avfallsvolumer og avfallssammensetning, deponeringsmetoder, varighet av deponeringen og deponiets gjenværende kapasitet.

Avvik 3   Gatedalen har deponert avfall i strid med avfallsforskriften og tillatelsen

Avvik fra: Tillatelse av 30.3.2009 pkt. 1., 3.1. og 3.3

Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) og deponiets tillatelse etter forurensningsloven §§ 9-4, 9-6 og/eller 9-11, jf. vedlegg II pkt. 2.

Kommentarer:

Det er bestemte fraksjoner og typer avfall som kan deponeres i henhold til tillatelsens vilkår og bestemmelsene i avfallsforskriften. Det er i tillegg forbudt å deponere nedbrytbart avfall, dvs. at totalt organisk karbon (TOC) ikke skal overstige 10 % eller glødetapet ikke overstige 20 %. Overdekkingsmasser skal være spesielt egnet for formålet.

Overdekkingsmasse

Ved tilsynet observerte vi at Gatedalen bruker mye kvernet hageavfall som overdekkingsmasse på deponiområdet. Mengde hageavfall som er benyttet til overdekking er ikke dokumentert og det foreligger heller ikke basiskarakterisering eller andre opplysninger om egenskaper til denne massen. Dette avfallet har antageligvis høye TOC verdier og vi mener derfor at dette må anses som en overtredelse av krav i avfallsforskriften.

Mellomlagring av avfall

I henhold til avfallsforskriften § 9-2 skal avfall ikke lagres mer enn ett år før det går til sluttbehandling eller mer enn tre år før avfallet går til gjenvinning eller behandling.

Vi observerte ved revisjonen at bunnaske og masse (gravemasse og blandet byggavfall) var mellomlagret henholdsvis over 3 og 2 år.

Avvik 4   Gatedalen miljøanlegg har mangelfull internkontroll innen ytre miljø

Avvik fra: Tillatelse av 30.3.2009 pkt. 2.3.

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5 andre ledd pkt. 1-8

Kommentarer:

Virksomheten plikter å etablere internkontroll. Hensikten med internkontrollen er å sikre og dokumentere at virksomheten overholder krav i gjeldende regelverk og tillatelsen. Internkontrollen skal omfatte bl.a. oversikt over gjeldende regelverk, målsetninger og

rutiner/prosedyrer for driften, både for å overholde krav i regelverk og for å optimalisere alle sider ved driften. For å sikre at internkontrollen fungerer etter hensikten skal ledelsen regelmessig ha en systematisk gjennomgang av systemet.

Gatedalen miljøanlegg har et internkontrollsystem men dette er mangelfullt og ikke oppdatert. Vi observerte følgende forhold:

- Rutiner for viktige aktiviteter ved driften er ikke oppdaterte. Noen rutiner er fra 1999 og 2001 og samsvarer ikke med dagens regelverk for avfallshåndtering og praksis ved virksomheten.
- Det er ikke etablert konkrete mål for driften med tanke på ytre miljø.
- Kursing og opplæring skjer ikke systematisk og ikke basert på kartlagt behov. Virksomheten mangler konkret opplæringsplan for ansatte.
- Ledelsens systematiske gjennomgang av internkontrollsystemet er ikke gjennomført og dokumentert.

Avvik 5   Virksomhetens miljørisikovurdering har mangler

Avvik fra: Tillatelse av 30.3.2009 pkt. 2.3

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5 andre ledd pkt. 6

Kommentarer:

I henhold til tillatelsen og internkontrollforskriften skal Gatedalen miljøanlegg gjennomføre en miljørisikoanalyse av sin virksomhet. Miljørisikoanalysen skal omfatte alle forhold/aktiviteter ved virksomheten og resultatene vurderes i forhold til akseptabel miljørisiko. I tillegg skal miljørisikoanalysen følges opp med handlingsplan med tilhørende tidsfrister og ansvarlige for gjennomføring av ev. tiltak.

Gatedalen miljøanlegg har gjennomført risikovurderinger av ulike deler av sin virksomhet. Denne risikovurderingen er imidlertid ikke oppdatert og kartlegging av scenarier er mangelfull. Det mangler beskrivelse av hvem, når og hvordan risikovurderingen er gjort.

Her er noen eksempel på aktiviteter som ikke er vurdert:

- avvanning av sandfangslam
- mellomlagring av impregnert trevirke
- slamhåndtering
- mottak og sortering av avfall/farlig avfall.

Avvik 6   Deponiet overholder ikke kravene som gjelder sigevannshåndtering og overvåking

Avvik fra: Tillatelse av 30.3.2009 pkt. 3.5.3 og 3.11.3
Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)

Kommentarer

Vedlikehold av oppsamlingssystem for sigevann

Oppsamlingssystemet for sigevann skal dimensjoneres, bygges, drives og vedlikeholdes med utgangspunkt i beste tilgjengelige teknologi og fagkunnskap for å redusere mengde av sigevann. For å sikre optimal sigevannskontroll og god vannbalanse ved deponiet, er det nødvendig å ha jevnlig vedlikehold av sigevannssystemet og rutine for dette skal dokumenteres.

Rutiner for vedlikehold og ettersyn for oppsamlingssystem for sigevann og sigevannsdam og grunnvannsbrønner foreligger ikke.

Fremlagt beregning av vannbalanse for 2016 viser at mengde sigevannet som ble pumpet til Alvim overstiger beregnet sigevannsmengde svært mye. Resultat etter vannbalanseberegning er imidlertid hverken vurdert eller fulgt opp med tiltak.

Overvåking og prøvetaking

Prøvene som tas, skal være representative for den gjennomsnittlige sammensetningen i perioden siden forrige prøvetaking. Måleprogrammet skal beskrive hvordan dette sikres. Gatedalen miljøanlegg har et overvåkingsprogram fra 2006. Dette programmet omfatter bl.a. ikke beskrivelse av hvordan prøvene tas og sikrer heller ikke representativ prøvetaking.

Vurderingene av resultater etter overvåking er mangelfulle, f. eks. mangler vurdering av konsentrasjoner av miljøgifter, ev. uakseptabel utslipp, sammenheng mellom målepunktene og en helhetlig vurdering av sigevannets påvirkning.

7. Andre forhold – Varsel om endring av tillatelse

Fylkesmannen vurderer det slik at det er behov for å oppdatere tillatelsen til Gatedalen miljøanlegg. Tillatelsen regulerer i dag stort sett deponering, mens hovedaktiviteten ved Gatedalen er mottak og sortering av avfall. Etter forurensningsloven § 18 tredje ledd har forurensningsmyndigheten en generell adgang til å endre en utslippstillatelse når det er gått ti år etter at den er gitt. Forurensningsmyndigheten kan også endre tillatelsen etter forurensningsloven § 18 første ledd dersom Fylkesmannen finner det nødvendig og vilkårene for omgjøring er til stede. Vi varsler derfor at vi vurderer å omgjøre, og/eller trekke deler av tillatelsen. I den forbindelse vil vi be Gatedalen miljøanlegg om å gjennomgå alle sider ved sin virksomhet og sende inn en ny søknad innen 15. januar 2019.

Eventuelle kommentarer til varselet om endring av tillatelse sendes Fylkesmannen innen 2 uker, jf. forvaltningsloven § 16.

8. Gjennomføring

Revisjonen omfattet følgende aktiviteter:

- Formøte 4.4.2017: Forberedende møte for å planlegge revisjonen.
- Åpningsmøte 25.4.2017: Informasjon fra Fylkesmannen om gjennomføringen av revisjonen
- Intervjuer og verifikasjoner fra 25.4.2017 til 26.4.2017.
  - 5 personer ble intervjuet
  - befaringer til følgende steder:
    - sorteringsanlegget
    - deponiområdet
    - sivevannsanlegg
- Avsluttende møte 28.4.2017: Oppsummering med presentasjon av resultatene.

I vedlegg 1 har vi satt opp en oversikt over deltakerne på revisjonen.

9. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for revisjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om begrensnig av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven fra Fylkesmannen
- Bedriftens egenkontrollrapportering

VEDLEGG 1

Deltagere ved Fylkesmannens revisjon ved Gatedalen miljøanlegg

I tabellen under har vi satt opp en oversikt over funksjonene til de personene som deltok under formøtet, åpningsmøtet og det avsluttende møtet. Intervjuene er også med i tabellen.

Funksjon	Formøte	Åpningsmøte	Intervju	Sluttmøte
Enhetsleder	X	X	X	X
Teamleder	X	X	X	X
Driftsingeniør				
Ansatt ved mottak		X	X	X
Verneombud	X	X		
Ansatt ved deponi og prøvetaking		X	X	X
Ansatt ved vekt			X	

Fylkesmannens revisjonsgruppe:

Ildikó Nordensvan, revisjonsleder

Karoline Sivertsen, revisor

Håvard Hornnæs

VEDLEGG 2

Dokumentunderlag for Fylkesmannens revisjon ved Gatedalen miljøanlegg

Nedenfor har vi satt opp en liste over dokumenter som var spesielt viktige som dokumentunderlag for revisjonen, og som går utover lover forskrifter og lignende:

FE-201 Gatedalen - Mottak og kontroll av spesialavfall
FE-213 Nærmiljø – opprydding
FE-214 Driftsinstruks for vektpasser
FE-217 Rutiner for overvåking av utslipp til vann
FE-217 Vedlegg 1. Årlig program
FE-217 Vedlegg 2 5-årog program
FE-225 Gatedalen - Mottak av isolerglass
FE-229 Rutine for mottak og kontroll av avfall til deponi
FE-230 Rutine ved avvisning av avfall til deponi og avvikshåndtering
FE-231 Rutine for stikkprøver av avfall til deponi
FE-232 Deklarasjonsskjema for avfall til deponi MAL
FE-233 Prøvetakingsplan for stikkprøver 2010
Kart som viser prøvepunkter
Dokumentasjon på risikoanalyser for ytre miljø
Prosedyre for avvikssystem